

Громадян України:

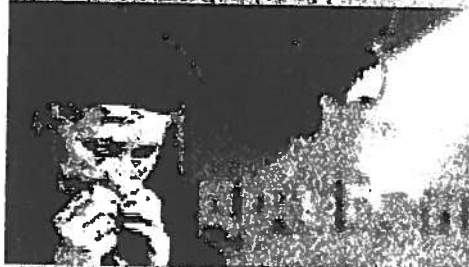
Банкіри вклали свої «іноземні тугрики» в нерухомість, якою стали квартири їх позичальників, думаючи, що це надійно врятує їх "капітали" від проявів «світової економічної кризи»... Та вони не врахували того, що чинні законодавчі та нормативно-правові акти не дозволяють їм таких дій...

Це питання має стати предметом аналітичного зважування на терезах неупередженого правосуддя...

Тепер слово за Вами,

ВАША ЧЕСТЬ...

Від тої позиції, якої Ви станете приримуватись, залежить доля дуже багатьох людей...!!

Как банк доводит людей до самоубийства. История

Из за долга муж застрелил жену, собаку и себя. В предсмертной записке Владимир и Татьяна Булаткины из села Кудащевка Днепропетровской области просили прощения у своих дочерей: «За все в жизни нужно платить. Даже ценой собственной жизни»

Тела 54-летних супругов, а также собаки нашли в саду. У мужа и жены было прострелено сердце, у мужа - голова. Рядом лежало охотничье ружье 12 го калибра и три гильзы. К калитке скотчем был приклеен белый лист бумаги записка для водителя.

А во дворе на столике два конверта с предсмертными письмами на восьми листах.

В гостиной дома лежали аккуратно сложенные вещи: одежда для похорон.

<http://noslezavtra.com.ua/>

Байкової Ілони Володимирівни

Басіладзе Джульетти Отарієвни

Вороніна Павла Олеговича

Газукиної Людмили Василівни

Гуляєвої Алли Миколаївни

Кушнір Жанны Володимирівни

Литвиненко Ангеліни Олександрівни,

Мороз Андрія Анатольєвича

Нестеренко Тат'яни Григорівни

Саражи Світлани Владиславівни

Степанової Ніни Пилипівни

Сокол Віолетти Володимирівни,

Добродієва Валерія Миколайовича,

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ з клопотанням про офіційне тлумачення положень частини першої статті 3 «Статус валюти України», пункту 2 та підпунктів в) і г) пункту 4 статті 5 «Ліцензії Національного банку України» Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 року №15-93 "Про систему валютного регулювання і валютного контролю".

Іноземним "тугрикам" в Україні наше категоричне

Вступна частина звернення

Керуючись положенням статті 42 «Конституційне звернення» Закону України «Про Конституційний Суд України» ми звертаємось до Конституційного Суду України (далі по тексту – "Суд") з клопотанням про офіційне тлумачення положень частини першої статті 3 «Статус валюти України», пункту 2 та підпунктів в) і г) пункту 4 статті 5 «Ліцензії Національного банку України» Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.93 №15-93 "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" (далі по тексту – "Декрет") в контексті конституційної норми, закладеної в частину першу статті 99 Конституції України.

Стаття 99. Грошовою одиницею України є гривня.

Ми надаємо собі повний звіт у тому, що зазначені положення Декрету зрозумілі юридично обізнаній людині, здатній до їх правового аналізу, без зайвих пояснень, але ми подаємо це звернення з метою забезпечення захисту конституційних прав всіх громадян України, які потерпають від наслідків того, що отримали від банків споживчі кредити в іноземній валюті, що останнім часом ще більше загострилось. В тій же мірі це стосується і захисту прав суб'єктів господарювання – підприємців, малий та середній бізнес.

Зазначаємо положення названого Декрету, які і просимо Суд офіційно розтлумачити.

(тексти статей взято з офіційного сайту Верховної Ради України

<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93>)

Стаття 3. Статус валюти України

1. Валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України, який приймається без обмежень для оплати будь-яких вимог та зобов'язань, якщо інше не передбачено цим Декретом, іншими актами валютного законодавства України.

< . . . >

Стаття 5. Ліцензії Національного банку України

< . . . >

2. Генеральні ліцензії видаються комерційним банкам та іншим фінансовим установам України, національному оператору поштового зв'язку на здійснення валютних операцій, що не потребують індивідуальної ліцензії, на весь період дії режиму валютного регулювання. { Пункт 2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3453-IV (3453-15) від 21.02.2006 }

< . . . >

4. Індивідуальні ліцензії видаються резидентам і нерезидентам на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для здійснення такої операції. Індивідуальні ліцензії потребують такі операції:

< . . . >

в) надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують встановлені законодавством межі;

г) використання іноземної валюти на території України як засобу платежу або як застави;

< . . . >

Зважаючи на те, що положення всіх законодавчих актів, які відносяться до галузі цивільного права, слід розглядати як з точки зору їх відповідності положенням самої Конституції, яка (відповідно положенням конституційної статті 8 та частини першої статті 4 Цивільного кодексу України) має найвищу юридичну силу, становлячи основу цивільного законодавства України, так і з точки зору їх відповідності положенням Цивільного кодексу України, який (відповідно положенням абзацу першого частини другої статті 4 Цивільного кодексу України) є основним актом цивільного законодавства України, розвиває положення Конституції та відповідно до якого мають прийматися інші закони (абзац другий частини другої статті 4 Цивільного кодексу України), ми просимо Суд офіційно розтлумачити зазначені положення Декрету ще і в їх контекстуальному зв'язку з нормами, закладеними в статті 524 «Валюта зобов'язання» та 533 «Валюта виконання грошового зобов'язання» Цивільного кодексу України.

(тексти статей взято з офіційного сайту Верховної Ради України

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-150)

Стаття 524. Валюта зобов'язання

1. Зобов'язання має бути виражене у грошовій одиниці України - гривні.
2. Сторони можуть визначити грошовий еквівалент зобов'язання в іноземній валюті.

Стаття 533. Валюта виконання грошового зобов'язання

1. Грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях.
2. Якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом.
3. Використання іноземної валюти, а також платіжних документів в іноземній валюті при здійсненні розрахунків на території України за зобов'язаннями допускається у випадках, порядку та на умовах, встановлених законом.

Зважаючи на те, що основи господарської діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності встановлюються відповідно до Конституції України положеннями Господарського кодексу України (*відповідно положенню абзацу першого преамбули Господарського кодексу України*), ми просимо Суд розтлумачити названі положення Декрету і в їх контекстуальному зв'язку з нормами, закладеними в частини першу та другу статті 189 «Ціна у господарських зобов'язаннях» і в частини першу та другу статті 198 «Виконання грошових зобов'язань» Господарського кодексу України.

(тексти статей взято з офіційного сайту Верховної Ради України

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15)

Стаття 189. Ціна у господарських зобов'язаннях

1. Ціна (тариф) у цьому Кодексі є формою грошового визначення вартості продукції (робіт, послуг), яку реалізують суб'єкти господарювання.
2. Ціна є істотною умовою господарського договору. Ціна зазначається в договорі у гривнях. Ціни у зовнішньоекономічних договорах (контрактах) можуть визначатися в іноземній валюті за згодою сторін.

< . . . >

Стаття 198. Виконання грошових зобов'язань

1. Платежі за грошовими зобов'язаннями, що виникають у господарських відносинах, здійснюються у безготівковій формі або готівкою через установи банків, якщо інше не встановлено законом.
2. Грошові зобов'язання учасників господарських відносин повинні бути виражені і підлягають оплаті у гривнях. Грошові зобов'язання можуть бути виражені в іноземній валюті лише у випадках, якщо суб'єкти господарювання мають право проводити розрахунки між собою в іноземній валюті відповідно до законодавства. Виконання зобов'язань, виражених в іноземній валюті, здійснюється відповідно до закону.

< . . . >

Обґрунтування необхідності тлумачення названих положень Декрету

Керуючись правилом, встановленим статтею 94 «Підстава для конституційного звернення» Закону України «Про Конституційний Суд України», ми обґрунтуємо необхідність офіційного тлумачення названих положень Декрету такими незаперечними підставами:

(перша) – наявністю неоднозначного застосування судами України всіх інстанцій (*в тому числі і Верховним Судом України*) саме зазначених положень Декрету, що вже призвело і продовжує призводити до порушення конституційних прав громадян України на неупереджений та справедливий судовий розгляд їх позовів, спрямованих проти комерційних банків України на захист своїх прав, як споживачів їхніх фінансових послуг;

Самим яскравим і достатнім доказом цього є досить "резонансна" справа проти ПАТ «...» яка пройшла свій розгляд в судах всіх інстанцій, і ми посилаємось на рішення районного суду м. ... у справі № ... від 14 травня 2010 року, залишене без змін ухвалою Апеляційного суду м. ... у справі № ... від 27 жовтня 2010 року та ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 17 грудня 2010 року, скасоване постановою Верховного Суду України від 21 березня 2011 року, яку слід вважати неправосудною.

В додатку 1 ініціатором подачі цього звернення Валерієм Добродієвим ще в 2011 році проаналізовано текст названої постанови, взятий з Єдиного державного реєстру судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/15090148>.

Досить переконливим доказом необхідності офіційного тлумачення є рішення районного суду міста ... у справі № ... від 16 липня 2014 року про визнання договору фізичної особи з ПАТ «Платинум банк» про надання кредитної лінії № 23.840.07.29 М недійсним.

Цитуємо фрагмент тексту установчої частини рішення, взятий із офіційного сайту реєстру судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39921285>.

З урахуванням встановленого, суд приходять до висновку, що чинним на момент укладання спірного кредитного договору законодавством України не було передбачено, що безпосередньо банківська ліцензія, дозвіл та додаток до дозволу Національного банку України надають право громадянам України здійснювати валютні операції, зокрема виконувати грошові зобов'язання за кредитним договором в іноземній валюті, в силу імперативних положень ст. 192, 533 ЦК України, п. "г" ч. 4 ст. 5 Декрету.

За приписами ч. 1 ст. 203 ЦК України зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства а також моральним засадам суспільства.

Відповідно до ч. 1 ст. 215 ЦК України підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину стороною (сторонами) вимог, які встановлені частинами першою - третьою, п'ятою та шостою статті 203 цього Кодексу.

Стаття 227 ЦК України встановлює, що правочин юридичної особи, вчинений нею без відповідного дозволу (ліцензії), може бути визнаний судом недійсним.

Відповідно до п. 17 Постанови Пленуму ВГСУ «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними», правочин юридичної особи, вчинений нею без відповідного дозволу (ліцензії), згідно зі статтею 227 ЦК є оспорюваним.

Вимоги про визнання такого правочину недійсним можуть заявлятися як сторонами правочину, так і будь-якою заінтересованою особою в разі, якщо таким правочином порушено її права чи законні інтереси, а також органами державної влади, які відповідно до закону здійснюють контроль за видом діяльності, яка потребує ліцензування.

Отже, оспорюваний кредитний договір відповідно до ст. ст. 203, 215, 227 ЦК України є недійсним.

Пропонуємо порівняти цей висновок з висновком названої вище постанови ВСУ...

Таким чином, за відсутності нормативних умов для застосування режиму індивідуального ліцензування щодо вказаних операцій достатньою правовою підставою для здійснення банками кредитування в іноземній валюті згідно з вимогами ст. 5 Декрету КМУ є наявність у банку генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій, отриманої в установленому порядку, тобто отримання письмового дозволу НБУ на операції, пов'язані з іноземною валютою.

Тобто надання кредитів у валюті за наявності в банку відповідної генеральної ліцензії (дозволу НБУ на здійснення кредитних операцій у валюті) не суперечить вимогам чинного законодавства України.

За таких обставин не ґрунтується на вимогах матеріального права висновок касаційного суду про те, що за відсутності в ПАТ ... індивідуальної ліцензії спірний договір споживчого кредиту не відповідає вимогам закону, а тому є недійсним, наслідком чого є недійсним і договір іпотеки

Окремим доказом неоднозначного застосування судами зазначених положень Декрету є лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (без реєстраційного номеру) від 13.04.2011р. в частині його п. 2 розділу «Зобов'язання, що виникають з договорів та інших правочинів» який є таким, що, не знаходячись в протиріччі із положеннями чинного законодавства про валютне регулювання стосовно валютного кредитування юридичних осіб, які є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, не вказує ні на які обмеження надання таких кредитів іншим фізичним та юридичним особам – резидентам України. По своєму змісту і призначенню цей лист, який має саме пряме відношення до узагальнення практики розгляду подібних позовів, знаходиться в повному протиріччі змісту ухвали ВССУ від 17 грудня 2010 року. Текст цього листа, взятого із сайту ВССУ (http://sc.gov.ua/ua/informacijni_listi.html), детально проаналізовано в додатку 2, в якому наведені і витяги з тексту названої ухвали, взяті із сайту реєстру судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/13146962>.

(друга) – неправоздатною інтерпретацією цих положень Декрету державними та комерційними фінустановами (в тому числі і НБУ), що мало своїм наслідком порушення права споживачів фінансових послуг на отримання ними кредитів через складання кредитних договорів в належному порядку (тобто з дотриманням відповідних правил, встановлених чинними законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність фінустанов України), який повністю виключає яку б то не було можливість надання банками фізичним особам та суб'єктам господарювання, які не є прямими учасниками зовнішньоекономічної діяльності, кредитів, тілом яких є іноземна валюта.

Яскравою ілюстрацією-доказом цього є лист Національного банку України «Про правомірність укладання кредитних договорів в іноземній валюті» (№ від 07.12.2009 року, текст якого взято мною із офіційного сайту Верховної Ради України (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v7871500-09>))

Зміст цього листа проаналізовано в додатку 3 - він знаходиться в незаперечному протиріччі із положеннями законодавства про валютне регулювання (є незаконним), по відношенню до видачі комерційними банками споживчих кредитів фізичним особам та комерційних кредитів юридичним особам – резидентам України, які не є суб'єктами зовнішньоекономічної господарської та комерційної діяльності, для здійснення платежів з використанням іноземної валюти в якості платежу саме на території України.

(третя) – тим, що відсутність офіційної інтерпретації зазначених положень Декрету, вже призвело до того, що Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання відносин між кредиторами та споживачами фінансових послуг» №3795-17 від 22.09.2011 року (його текст на сайті ВР України – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3795-17>), який в своїй частині восьмій про внесення змін до статті 11 Закону України "Про захист прав споживачів" не є таким, що може вважатись конституційним, тобто таким, який відповідає конституційним нормам, закладеним в статті 55, 64 та 124 чинної Конституції України, бо робить звернення позичальника... (який зрозумів те, що банки його втягнули в неоплатний кредит, переслідуючи лише свої фінансові інтереси) ...до суду безперспективним.

Ми маємо на увазі неконституційність доповнення цим законом названої статті 11 частиною дванадцятою про порядок реструктуризації заборгованості за договором про надання споживчого кредиту шляхом поділу існуючого кредитного зобов'язання в іноземній валюті за договором про надання споживчого кредиту на зобов'язання, забезпечене іпотекою (у розмірі залишку кредиту на момент реструктуризації, вираженого в гривнях за курсом, що діяв на момент отримання кредиту) та на зобов'язання, не забезпечене іпотекою (у розмірі різниці залишку кредиту в гривнях за курсом на момент реструктуризації та залишку кредиту в гривнях за курсом, що діяв на момент отримання кредиту, яке повністю виконується в кінці строку договору про надання споживчого кредиту)} та п. 2 «Прикінцевих положень», відповідно якому дія цього закону не поширюється на кредитні договори, укладені до набрання ним чинності.

Детальний правовий аналіз цих нововведень проведено в додатку 4.
Невідповідність цього закону конституційним нормам, закладеним в названі статті, обґрунтовується тим, що звернення громадянина до суду стає просто безперспективним в можливості захистити та поновити свої права, бо (по-перше) в порушення статті 55 права позичальника, який вже отримав незаконний валютний кредит, вже не можуть бути неупереджено захищені судом, бо цей закон, заборонивши споживче кредитування в іноземній валюті в подальшому, фактично безпідставно «узаконив» валютне кредитування банками своїх позичальників, вчинене до його прийняття, (по-друге) в порушення статті 64 конституційні права позичальників, які отримали незаконні кредити до його прийняття, були обмеженими прийняттям цього закону, саме в тому "випадку", який ніяк не можна назвати передбаченим Конституцією України, і (по-третє) в порушення статті 124 законодавцем були юридично привласнені функції правосуддя, бо прийнятий закон фактично вже "засудив" валютних позичальників на «довічну боргову, валютну кабалу у банкірів».

Особливе зауваження стосовно необхідності офіційного тлумачення названих положень Декрету

Зважаючи на те, що (відповідно положенням статті 43 «Суб'єкти права на конституційне звернення з питань офіційного тлумачення Конституції України та законів України» і пункту 4) статті 13 «Повноваження Конституційного Суду України» Закону України «Про Конституційний Суд України») ми можемо клопотатися лише про офіційне тлумачення положень Декрету (як правового акту Кабінету Міністрів України).

Незаперечно слід зважати також на те, що (відповідно положенню статті 14 «Межі повноважень Конституційного Суду України») до повноважень Конституційного Суду України не належать питання щодо законності актів органів державної влади, а також інші питання, віднесені до компетенції судів загальної юрисдикції.

Тому головною (визначальною) підставою обґрунтування необхідності офіційного тлумачення названих положень Декрету є підстава перша.

При цьому ми не станемо наводити Суду факти неоднакового застосування судами норм права, а (скориставшись принципом преюдиціальності), в якості доказу того, що це має місце в судовій практиці, наведемо витяги з установчої частини тексту постанови Верховного Суду України від 21 березня 2011 року, яка є результатом розгляду заяви Національного банку України та ПАТ до Верховного Суду України про перегляд ряду рішень та ухвал судів у позовній справі проти ПАТ а сама заява була прийнята судом до розгляду саме з цих підстав.

текст постанови взято мною з <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/15090148>

В обґрунтування неоднакового застосування касаційним судом норм матеріального права заявники надали рішення Верховного Суду України від 20 жовтня 2010 року у справі № 6 – 50418св10, рішення Верховного Суду України від 1 грудня 2010 року у справі № 6-50418св10, ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 листопада 2010 року у справі №2-25/2010, від 12 листопада 2010 року у справі №2-1832/10, від 26 листопада 2010 року у справі №2-1662/10, правовідносини в яких подібні до правовідносин у даній справі.

У доданих судових рішеннях міститься висновок про те, що за відсутності нормативних вимог для застосування індивідуального ліцензування щодо валютних операцій, пов'язаних із наданням резидентами (банками та іншими фінансовими установами) кредитів в іноземній валюті іншим резидентам, єдиною правовою підставою для здійснення банками кредитів в іноземній валюті згідно зі ст. 5 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» є наявність у банку генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій, отриманої в установленому порядку; наявність у банку відповідної генеральної ліцензії або дозволу НБУ на здійснення кредитних операцій у валюті не суперечить вимогам чинного законодавства України. (абзаци 8 та 9 установчої частини постанови)

Залишаючи без змін рішення суду першої й апеляційної інстанцій, касаційний суд погодився з висновками судів про те, що ПАТ «ОТП Банк» не мало права на укладення договору споживчого кредиту з ОСОБА_36, оскільки кредит надано в іноземній валюті, а банк не отримав індивідуальної ліцензії, необхідної для надання й одержання резидентами кредитів в іноземній валюті та використання іноземної валюти на території України як засобу платежу; наявність у банку банківської ліцензії й дозволу на право здійснення операцій з валютними цінностями, виданих НБУ, не є достатньою підставою для здійснення банком валютних операцій. (абзац 12 установчої частини постанови)

Дві наступні підстави є такими, що просто підтверджують порушення прав громадян України саме через відсутність офіційної інтерпретації названих положень Декрету.

Але є доцільним зауважити Суд в тому, що не можна погодитись із тим попередженням, яке Суд надає громадянам, які звертаються до нього з конституційним зверненням про тлумачення положень Законів України, на сторінці свого сайту у методичних вказівках «Порядок та умови звернення громадян та юридичних осіб до Конституційного Суду України». Цитую із тексту цих вказівок таке вказівне правило...

Неоднозначність застосування положень Конституції та/або законів України судами, іншими органами державної влади полягає в тому, що за юридично однакових обставин у справах однієї і тієї ж категорії положення Конституції та/або законів України у загальній юридичній практиці застосовуються по-різному. Не є підставою для конституційного звернення неоднозначне трактування (роз'яснення) правових норм органами державної влади, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями в листах, коментарях тощо.

Не можна погодитись саме з тим, про що йде мова в останньому реченні (підкреслено), перш за все тому, що такі листи, коментарі, інструкції та інше, використовуються відповідними органами виконавчої влади та різними державними установами в їх «правовому статусі» фактично прирівняному до закону, чим інколи досить завуальовано і обходять незаперечні до виконання вимоги законів, а потім вже й тому, що цього в самій статті 94, на яку Суд посилається, прямо не вказано.

Зрозуміло, що в цій статті йдеться про офіційне тлумачення лише положень самої Конституції України та Законів України, але цього мало і конституційні судді мають в своїх діях керуватися не лише одним цим законом, а ще й нормами міжнародного права, що однозначно вимагає від судів і конституційна стаття 9, і стаття 10 «Міжнародні договори» Цивільного кодексу України.

Мається на увазі «Декларація Організації Об'єднаних націй про право і обов'язок окремих осіб, груп і органів суспільства заохочувати і захищати загально визнані права людини і основні свободи», ухвалену Генеральною Асамблеєю ООН на своїй п'ятдесят третій сесії 9 грудня 1998 року.

{http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_349 (документ 995_349)}

Головні положення цієї Декларації полягають в тому, що: Кожна людина має право, індивідуально і сумісно з іншими, заохочувати і прагнути захищати і здійснювати права людини і основні свободи на національному і міжнародному рівнях, брати участь в мирній діяльності, спрямованій проти порушень прав людини і основних свобод. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина, діючи індивідуально або сумісно з іншими, піддається тільки таким обмеженням, які узгоджуються з відповідними міжнародними зобов'язаннями і які встановлені законом виключно в цілях забезпечення належного визнання і пошани прав і свобод інших осіб і задоволення справедливих вимог моральності, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві — це те, що стосується права кожної людини, що не обходить і самих суддів.

Але окрім цього в Декларації йдеться і про те, що: Кожна держава несе основну відповідальність і обов'язок захищати, заохочувати і здійснювати всі права людини і основні свободи... — а це вже прямий обов'язок суду, в особах суддів, які й представляють саму державу в її функціях правосуддя.

Саме Суд, який уособлює собою найвищу судову владу в державі, повинен забезпечити виконання державою такого її обов'язку, виконання якого повинно бути спрямованим (словами з названої Декларації) на «...вживання таких заходів, які можуть бути потрібними для створення всіх необхідних умов в соціальній, економічній і політичній, а також в інших областях і правових гарантіях, необхідних для забезпечення того, щоб всі особи під його юрисдикцією, індивідуально і сумісно з іншими, могли користуватися всіма цими правами і свободами на практиці».

Виходячи саме з таких міркувань та зважаючи на те, що неоднозначне трактування чи роз'яснення певних правових норм органами державної влади та державними установами в оприлюднених ними листах не є підставою для конституційного звернення, слід звернути особливу увагу Суду на те, що ті два листи, котрі вже названі, є такими, що (знаходячись в прямому протиріччі з тими положеннями Декрету, які мають бути належним чином проаналізованими Судом) й заклали неправоздатну правову основу для дій комерційних банків, в результаті яких і були порушені права та інтереси позичальників. Вважаємо, що Суд сам має робити висновки з приводу відповідності положень Конституції та проаналізованим вище положенням Цивільного кодексу України.

А використання Судом положення статті 14 «Межі повноважень Конституційного Суду України», яке вказує на те, що до повноважень Конституційного Суду України не належать питання щодо законності актів органів державної влади чи державних установ, як такі, що належать до компетенції судів загальної юрисдикції, не може бути виправданим в разі, якщо Суд може зробити такий висновок просто паралельно розгляду питання офіційного тлумачення положення того закону, якому ці акти не відповідають, тим більше, якщо саме про це клопочуть автори конституційного звернення.

Ми розуміємо значення підкресленого речення... {Не є підставою для конституційного звернення неоднозначне трактування (роз'яснення) правових норм органами державної влади, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями в листах, коментарях тощо.} ...в тому сенсі, якщо предметом клопотання є лише тлумачення положень таких нормативно-правових документів, а не трактування Судом їх змісту, вчинене паралельно з офіційним тлумаченням закону, необхідність чого вже доведена заявником клопотання.

Тому вважаємо, що Суд може задовольнити наше клопотання і щодо надання висновків стосовно відповідності змісту тих листів Національного банку України та Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, про які і ведеться мова у зверненні.

Предмет конституційного звернення

Зазначаємо положення Декрету, які і просимо офіційно розтлумачити, надаючи їм свої аналітичні коментарі (текст курсивом) та посилаючись на ті правові акти органів державної судової влади (Верховний Суд України та Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ) та державної установи (Національний банк України), зміст яких не відповідає правовим нормам, закладеним в ці положення.

(1) Стаття 3 «Статус валюти України»

1. Валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України, який приймається без обмежень для оплати будь-яких вимог та зобов'язань, якщо інше не передбачено цим Декретом, іншими актами валютного законодавства України.

Не має ніякої двозначності розуміння прикметників "єдиний" та "законний", але Суду просто необхідно... (так виходить) ...офіційно пояснити авторам тексту Постанови Верховного Суду України від 21 березня 2011 року та її підписантам, які в абзаці дев'ятнадцятому її установчої частини "тлумачать" розуміння цих двох прикметників по своєму. Цитуємо тексти абзаців 16 – 19 постанови, паралельно їх коментуючи.

За положеннями ст. 99 Конституції України грошовою одиницею України є гривня.
(зрозуміло, що іноземні валюти вже не можуть використовуватись в Україні в якості яких би то не було засобів розрахункових платежів чи яких би то не було інших виплат).

При цьому Основний закон не встановлює обмежень щодо можливості використання в Україні грошових одиниць іноземних держав.

(таке завдання перед ним і не може стояти, бо є чинними ще й Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України, які, розвиваючи положення саме названої статті 99 Конституції України, такі обмеження і накладають, назвавши гривню єдиною можливою валютою визначення ціни та грошового зобов'язання у договорах між резидентами і єдиною можливою валютою виконання цих зобов'язань, що ніяких інших тлумачень мати не може).

Відповідно до ст. 192 ЦК України іноземна валюта може використовуватися в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом.

(із цим сперечатись не слід, бо це дійсно так, але є ще й статті 524 та 533 цього кодексу та статті 189 та 198 Господарського кодексу України, які саме і встановлюють засади цього порядку використання в Україні іноземної валюти в розрахунках між суб'єктами господарської діяльності).

Тобто відповідно до законодавства України гривня має статус універсального платіжного засобу, який без обмежень приймається на всій території України, в той час коли обіг іноземної валюти обумовлений вимогами спеціального законодавства України *(тут коментарі зайві – автори постанови просто безглуздо "покеккували" зі статусу національної валюти – гривні, бо поняття «універсальний платіжний засіб» вже знаходиться в прямому протиріччі поняттю «єдиний законний платіжний засіб»).*

Окремо звертаємо увагу Суду на те, що в частину першу цієї статті 3 Декрету закладено протиріччя, бо її кінець прямо суперечить її початку *(на початку записано про те, що валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України між особами-резидентами України, а в кінці записано про те, що якщо інше не передбачено цим Декретом чи іншими актами валютного законодавства)*. Таке формулювання цієї правової норми є повним юридичною абсурдом і говорить про фактичну відсутність простої юридичної логіки у цій нормі права. Іншими словами можна це сформулювати так – в це одне «законодавче речення», яке складається з 31-го слова, "вкралася" колізія закону між двома його половинами *(у співвідношенні 20 : 11 – це, зрозуміло, жарт, але «через сльози»)*.

Стаття 5 «Ліцензії Національного банку України»

(2) 2. Генеральні ліцензії видаються комерційним банкам та іншим фінансовим установам України, національному оператору поштового зв'язку на здійснення валютних операцій, що не потребують індивідуальної ліцензії, на весь період дії режиму валютного регулювання.

Це положення на потребує ніякого додаткового тлумачення через те, що ним встановлено чітко сформульоване правило, яке має бути однозначно зрозуміле всім.

Це правило просте – комерційним банкам, що отримали генеральну ліцензію, дозволяється здійснення тих валютних операцій, які не потребують додаткового отримання ще й індивідуальних ліцензій, які мають стосуватися якихось специфічних питань.

Зрозуміло, що без отримання генеральної ліцензії ніякі операції з валютними цінностями банк здійснювати не може, але виникає питання – чи достатньо для надання ним валютних кредитів резидентам України отримання лише генеральної ліцензії.

І в ракурсі необхідного тлумачення цього положення слід визначити чи відносяться до валютних операцій, здійснення яких дозволяє отримана банком генеральна ліцензія, надання ним кредитів резидентам в іноземній валюті.

В абзацах 23 – 27 установчої частини Постанови Верховного Суду України від 21 березня 2011 року вказано на те, що генеральна ліцензія на здійснення операцій з валютними цінностями надає банку таке право, але це повинно мати якісь обмеження, про які в постанові нічого не вказано. В той же час названою постановою скасовано рішення ВССУ, яке стосувалось справи розгляду позову фізичної особи до банківської установи, від якої позивач отримав споживчий банківський кредит в іноземній валюті, так що виходить, що ВСУ визначив достатнім отримання банком для цього лише генеральної ліцензії.

Цитуємо названі абзаци з тексту названої постанови, полишаючи їх без коментарів.

Порядок надання дозволу НБУ на банківські операції та генеральних ліцензій встановлюється також Положенням про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій, затвердженим постановою Правління НБУ від 17 липня 2001 року № 275, у п. 5. З якого зазначено, що письмовий дозвіл на здійснення операцій з валютними цінностями, що перераховані в цьому Положенні, є генеральною ліцензією на здійснення валютних операцій згідно з Декретом.

Правовий аналіз зазначених норм дає підстави для висновку, що банк як фінансова установа, отримавши в установленому законом порядку банківську ліцензію та відповідний письмовий дозвіл на здійснення операцій з валютними цінностями, який є генеральною ліцензією на валютні операції, має право здійснювати операції з надання кредитів в іноземній валюті.

Щодо вимог пп. «в» п. 4 ст. 5 Декрету КМУ, який передбачає наявність індивідуальної ліцензії на надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують установлені законодавством межі, то на даний час законодавством не встановлено межі термінів і сум надання або одержання кредитів в іноземній валюті.

Таким чином, за відсутності нормативних умов для застосування режиму індивідуального ліцензування щодо вказаних операцій достатньою правовою підставою для здійснення банками кредитування в іноземній валюті згідно з вимогами ст. 5 Декрету КМУ є наявність у банку генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій, отриманої в установленому порядку, тобто отримання письмового дозволу НБУ на операції, пов'язані з іноземною валютою.

Тобто надання кредитів у валюті за наявності в банку відповідної генеральної ліцензії (дозволу НБУ на здійснення кредитних операцій у валюті) не суперечить вимогам чинного законодавства України.

Зрозуміло, що не можна погодитись з висновками, наведеними в останніх двох абзацах. Це доведено досить детальним аналізом всього тексту цієї постанови, який наведено в додатку 1 до звернення, чому вищенаведений текст і полишено без коментарів.

(3) 4. Індивідуальні ліцензії видаються резидентам і нерезидентам на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для здійснення такої операції. Індивідуальної ліцензії потребують такі операції:

в) надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують встановлені законодавством межі;

г) використання іноземної валюти на території України як засобу платежу або як застави;

Ці положення Декрету теж не потребують свого додаткового пояснення через свою однозначність в своєму прямому розумінні, але офіційне тлумачення їх змісту необхідне саме для того, щоб виправити всі ті викривлення їх трактування, які вчиняють судові та фінансові установи, до числа яких належить і Національний банк України.

В якості доказу справедливості цього свого ствердження в додатку 3 наведено аналіз тексту листа Національного банку України «Про правомірність укладання кредитних договорів в іноземній валюті» від 07.12.2009 р. №13-210/7871-22612, яким він «незаконно узаконив» таку неправомірну дію, як видача резидентам України кредитів в іноземній валюті для здійснення ними розрахунків валютою на території України.

Відразу ж зауважуємо Суд в тому, що текст цього листа майже повністю "перекочував" в установчу частину завідомо неправосудної Постанови ВСУ від 21 березня 2010 року у справі проти _____, що незаперечно вказує на те, що ця постанова писалась суддями Верховного суду України під "диктат" керівництва НБУ..!!!!!!

Яскравим доказом справедливості ствердження про неправоздатне трактування зазначених положень Декрету є ще й зміст листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 13.04.2011 року, направленого ним до всіх апеляційних судів України.

Далі наводиться витяг з цього листа, без коментарів до наведеного тексту...

Відповідно до статті 34 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", статті 3607 ЦПК України доводжу до Вашого відома, що Верховним Судом України за наслідками розгляду заяв про перегляд судових рішень з мотивів неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, прийнято ряд постанов та сформульовано обов'язкові для усіх судів України правові позиції.

Серед них слід звернути увагу на такі.

<...>

Зобов'язання, що виникають з договорів та інших правочинів

2. Банк як фінансова установа, отримавши у встановленому законом порядку банківську ліцензію та відповідний письмовий дозвіл на здійснення операцій з валютними цінностями, який є генеральною ліцензією на валютні операції, має право здійснювати операції з надання кредитів в іноземній валюті (п. 2 ст. 5 Декрету N 15-93 від 19 лютого 1993 року "Про систему валютного регулювання і валютного контролю").

Щодо вимог пп. "в" п. 4 ст. 5 цього Декрету, який передбачає наявність індивідуальної ліцензії на надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують встановлені законодавством межі, то на даний час законодавством не встановлено межі термінів і сум надання або одержання кредитів в іноземній валюті (постанова від 21 березня 2001 р. N 6-7цс11).

Текст листа взято з офіційного сайту ВССУ http://sc.gov.ua/ua/informacijni_listi.html

Цей лист в його частині, наведеній вище, незаперечно має бути визнаним таким, що не відповідає положенням чинного законодавства про валютне регулювання, і безпідставно претендує на те, що сформульовані в ньому висновки є обов'язковими для усіх судів України правовими позиціями при розгляді справ, які стосуються питань законності правочинів банків з позичальниками в наданні їм споживчих кредитів, вчинених банками шляхом здійснення прямих і трансферних платежів (*одним із якими і є надання кредиту, що супроводжується саме платежем, яким банк перераховує валюту зі свого рахунку на рахунок позичальника*) саме в іноземній валюті.

Доказом справедливості цього ствердження є детальний аналіз змісту цього листа, наведений в додатку 2, в якому згадано і цілеспрямовано опущений адресантом листа положеннями пп. "г" п. 4 статті 5 Декрету.

Зауважуємо Суд лише в одному – якщо в.о. Голови ВССУ і є правим в підписаній ним «правовій позиції» про правомірність укладання кредитних договорів в іноземній валюті, то це може стосуватись лише суб'єктів підприємницької діяльності, які є учасниками зовнішньоекономічної господарської чи комерційної діяльності, і ні в якому разі не може мати відношення як до простих громадян України – фізичних (приватних) осіб, яким видаються споживчі кредити, так і до суб'єктів господарювання – юридичних осіб, яким видаються кредити для проведення грошових розрахунків із своїми контрагентами в господарських та комерційних правочинах, які є резидентами України.

І на завершення наводимо де в чому перефразований витяг із додатку 5 до цього звернення, в якому наведено детальний правовий аналіз змісту «Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 жовтня 2004 р. №483.

Коментується дві самі головні із правових засад цього Положення – глава 1. Загальні положення (текст із сайту ВРУ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1429-04>)

1.5. Використання іноземної валюти як засобу платежу без ліцензії дозволяється:

(абзац другий пункту 1.5 глави 1 в редакції яку він мав до внесення змін, згідно з постановою Правління Національного банку України від 29.10.2012 р. N 449)

якщо ініціатором або отримувачем за валютною операцією є уповноважений банк (ця норма стосується лише тих операцій уповноваженого банку, на здійснення яких Національний банк видав йому банківську ліцензію та письмовий дозвіл на здійснення операції з валютними цінностями);

(внесені зміни стосувались лише того, «письмовий дозвіл на здійснення операції з валютними цінностями» названо «генеральною ліцензією на здійснення валютних операцій», що суті справи не міняє, бо це фактично одне і те ж);

Визначення терміну «уповноважений банк» надано в п. 3) статті 1 «Визначення термінів» Декрету як будь-який комерційний банк, офіційно зареєстрований на території України, що має ліцензію Національного банку України на здійснення валютних операцій, а також здійснює валютний контроль за операціями своїх клієнтів. – що слід розуміти просто як комерційний банк, який має генеральну (це слово пропущено) ліцензію на здійснення валютних операцій.

Просимо звернути увагу Суду на те, що надання кредиту з його тілом в чужоземній валюті не є валютною операцією, зате є використанням безготівкової іноземної валюти на території України, як засобу безготівкового платежу, який є не прямим платежем, а трансферним, тобто безготівковим перерахуванням валюти на позичковий рахунок позичальника у виконання зобов'язань за кредитним договором, з якого банком видається готівка валюти – валютна цінність, яка не може використовуватись для платежу.

А тепер пропонуємо Суду поміркувати над таким питанням: Що вчинили правління НБУ внесенням в Положення цього пункту 1.5..?!!!, який вже фактично створює правову колізію з подальшим його абзацом п'ятим та з наступним пунктом 1.6.

(наступний абзац третій опущено як такий, що позичальників не стосується)

у випадках, передбачених законами України. (це написано для годиться – якими законами..?- напевне написаними НБУ лише для самої банківської системи, а не для всіх)

У всіх інших випадках використання іноземної валюти як засобу платежу можливе лише за наявності ліцензії. (це і є названий п'ятий абзац, в якому цей іменник ліцензія лишився без прикметника, що й викликає різночитання – чи генеральної, чи індивідуальної)

(абзац шостий Положення не розглядаємо, як такий, що позичальників не стосується)

1.6. Національний банк видає ліцензію виключно за умови достатньої обґрунтованості потреби використання іноземної валюти як засобу платежу. (зауважуємо Вам на те, що тут не йдеться про те яким є цей платіж – безготівковий, чи готівкою, а просто мається на увазі, що саме безготівковий, бо іноземна валюта в готівці є вже валютною цінністю, розраховуватись якою, як засобом платежу, просто заборонено)

Відповісти на поставлене вище питання треба так: Правління НБУ внесенням в Положення цього пункту 1.5. фактично надали всім комерційним банкам... (бо банківські ліцензії та генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій мають практично всі зареєстровані банки) ...право видавати кредити з їх тілом в іноземній валюті на свій власний розсуд, зробивши цим те, що правила, встановлені абзацом п'ятим пункту 1.5 та пунктом 1.6, стають вже просто не потрібними.

Виказуємо впевнену надію на те, що Суд своїм висновком офіційно пояснить всім суб'єктам права України незаперечну неправоздатність такої «правової позиції», по відношенню до надання комерційними банками кредитів з їх тілом в іноземній валюті всім фізичним і юридичним особам – резидентам України для проведення ними яких би то не було розрахунків на території України, які супроводжуються використанням іноземної валюти в якості засобу платежів.

До звернення
докладено:

Підписи:

Илона Байкова

Джультета Базиладзе

Павло Воронін

Людмила Газукина

Алла Гуляева

Жанна Кушнір

Ангеліна Литвиненко

Андрій Мороз

Татьяна Нестеренко

Світлана Саража

Степанова Ніна

Віолетта Сокол

Валерій Добродєєв

24 жовтня 2014 року